

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **E. H.**, zast. Mgr. Tomášem Machurkem, advokátem, se sídlem Jakubská 121/1, Brno, proti žalovanému: **finanční arbitř**, se sídlem Legerova 1581/69, Praha 1, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 7. 2019, č. j. 9 A 228/2018 - 58,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobkyni **se vrací** soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5.000 Kč, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupce žalobkyně, Mgr. Tomáše Machurka, advokáta, a to do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně se žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaného. Žádala, aby městský soud uložil žalovanému povinnost vydat do 30 dnů od právní moci rozsudku rozhodnutí o námitkách žalobkyně proti nálezů vydanému žalovaným ve věci vedené u něj pod sp. zn. FA/SR/ZP/1862/2016, týkající se návrhu žalobkyně na určení neplatnosti pojistné smlouvy č. X ze dne 28. 8. 2011 uzavřené mezi žalobkyní a Českou pojišťovnou a.s. (dále jen „Česká pojišťovna“) a vydání bezdůvodného obohacení z této smlouvy. Dne 22. 5. 2019 žalobkyně doručila městskému soudu zpětvzetí žaloby. V něm uvedla, že žalovaný dne 20. 5. 2019, tj. po podání žaloby na ochranu proti nečinnosti, vydal rozhodnutí o námitkách, a proto bere žalobu zpět. Současně navrhla, aby jí soud přiznal náhradu nákladů řízení.

[2] V záhlaví označeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) městský soud řízení o žalobě zastavil (I. výrok), rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (II. výrok) a konečně rozhodl i o vrácení soudního poplatku ve výši 1.000 Kč

žalobkyni (III. výrok). V odůvodnění usnesení městský soud uvedl, že projev vůle žalobkyně, jímž došlo ke zpětvzetí žaloby, nevzbuzuje pochybnosti o jeho obsahu, proto řízení o žalobě podle § 47 písm. a) s. ř. s. zastavil. K výroku o nákladech řízení (II. výrok napadeného usnesení) městský soud vysvětlil, že ze spisového materiálu vyplývá, že žalobkyně nevyčerpala před podáním žaloby opatření proti nečinnosti ve smyslu § 80 odst. 3 správního řádu. V době podání žaloby tedy nebyla splněna jedna z podmínek řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti. Městský soud tudíž nedovodil, že by žalobkyně měla právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 3 věty druhé s. ř. s. a rozhodl o nákladech řízení o žalobě, jak uvedeno výše.

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) se proti usnesení městského soudu brání kasační stížností jednak z důvodu podle § 103 ods. 1 písm. e) s. ř. s. (z uvedeného důvodu napadá I. výrok napadeného usnesení) a jednak z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (ten vztahuje k II. výroku napadeného usnesení). Předně namítá, že městský soud měl žalobu odmítnout, a nikoliv řízení zastavit, shledal-li, že žaloba byla předčasná z důvodu nevyčerpání prostředků ochrany proti nečinnosti před jejím podáním. Dále pak stěžovatelka obsáhle argumentuje proti II. výroku napadeného usnesení o nákladech řízení. Má za to, že žalobu na ochranu proti nečinnosti nepodala předčasně, nýbrž po řádném vyčerpání prostředků ochrany proti nečinnosti. Městský soud nesprávně posoudil lhůtu, ve které byl žalovaný povinen vydat rozhodnutí o jejích námitkách proti nálezu. Dodává, že je oprávněna podat kasační stížnost, neboť napadá nejen výrok o nákladech řízení, ale též I. výrok napadeného usnesení (o zastavení řízení) a její kasační stížnost by byla přípustná i tehdy, podala-li by ji pouze proti II. výroku napadeného usnesení. Je tomu tak proto, že v opačném případě by se jednalo o odepření ústavního práva na spravedlivý proces. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje napadené usnesení zrušit a vrátit věc městskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Kasační stížnost není přípustná.

[5] Obdobnou kasační stížností jiného stěžovatele (který byl zastupován stejným právním zástupcem) brojící rovněž proti usnesení městského soudu o zastavení řízení o žalobě proti nečinnosti žalovaného z důvodu zpětvzetí správní žaloby, resp. o nepřiznání náhrady nákladů řízení, se již Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval. Nedávným usnesením ze dne 19. 5. 2020, č. j. 10 Afs 238/2019 - 24, kasační stížnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. c) a § 120 s. ř. s., neboť shledal, že stěžovatel je osobou zjevně neoprávněnou k podání kasační stížnosti. Tento závěr následoval také sedmý senát v usnesení ze dne 28. 5. 2020, č. j. 7 Afs 225/2019 - 21. Oba právě uvedené případy jsou přitom skutkově i právně obdobné právě posuzovanému a čtvrtý senát proto nenachází žádný důvod se od jejich závěrů odchýlit; naopak z nich v dalším vychází.

[6] Již ve shora citovaném usnesení č. j. 10 Afs 238/2019 - 24 kasační soud vyslovil, že „odmítá kasační stížnosti, které míří proti výroku o zastavení řízení a domáhají se odmítnutí žaloby. I když jsou totiž splněny podmínky objektivní přípustnosti kasační stížnosti, nejsou stížnosti přípustné subjektivně: stěžovatel se jimi nedomáhá meritorního výroku soudu o žalobě, nýbrž jen jiného procesního výroku. Jediná újma, která měla být stěžovateli způsobena, byla

pokračování

spojena se zásahem do majetkové sféry v důsledku výroku o náhradě nákladů řízení. Tuto újmu ovšem není možné brát v úvahu při posuzování subjektivní přípustnosti kasační stížnosti proti výroku o zastavení řízení. Placení nákladů řízení totiž stojí vedle hlavního předmětu řízení. Je jen jeho odvozeným důsledkem. Tyto výroky zákon vylučuje ze samostatného přezkumu (viz § 104 odst. 2 s. ř. s.). Proto NSS podobné kasační stížnosti odmítá jako podané osobou zjevně neoprávněnou podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (viz již usnesení ze dne 20. 12. 2012, čj. 1 Ans 17/2012-33). Tato rozhodovací praxe byla před časem zpochybněna a předložena k posouzení rozšířenému senátu NSS. Rozšířený senát rozhodl usnesením ze dne 26. 3. 2020, čj. 9 Afs 271/2018-52, kterým potvrdil koncepci subjektivní nepřipustnosti, zaujatou poprvé v usnesení 1 Ans 17/2012. Rozšířený senát sice řešil kasační stížnost žalovaného, který se domáhal jiného procesního výroku především proto, aby nemusel žalobci hradit náklady řízení. Není však pochyb o tom, že obdobně třeba přistupovat také k případům kasačních stížností podaných žalobci (viz již usnesení ze dne 19. 11. 2013, čj. 1 Ans 16/2013-46). Rozšířený senát v usnesení ze dne 1. 6. 2010, čj. 7 Afs 1/2007-64, č. 2116/2010 Sb. NSS, bod 31, shledal přípustnou kasační námitku proti výroku rozhodnutí krajského soudu o náhradě nákladů řízení, podanou souběžně s alespoň jednou kasační námitkou směřující proti rozhodnutí v meritu věci. Přípustnost napadení výroku o nákladech řízení však podmínil přípustností alespoň jedné meritorní námitky. Taková námitka v této věci nebyla vznesena. Stěžovatel sice formálně vyjadřuje nesouhlas i s výrokem o zastavení řízení. Veškeré důsledky, které napadenému usnesení přičítá, však pramení výhradně z výroku, jímž mu soud nepřiznal náhradu nákladů řízení. Výrok, jímž bylo zastaveno řízení o žalobě, nemohl stěžovateli z povahy věci způsobit újmu. Tento výrok je totiž jen důsledkem jím učiněného procesního úkonu - zpětuzetí žaloby na ochranu proti nečinnosti. Stěžovatel svou kasační stížností nechce dosáhnout toho, aby soud v řízení pokračoval a žalobu meritorně projednal. Nezpochybňuje správnost postupu soudu, který žalobu věcně neprojednal. Stěžovatel zjevně spatřuje újmu toliko ve výroku o nákladech řízení. S ohledem na nepřipustnost kasační stížnosti proti výroku o nákladech řízení (§ 104 odst. 2 s. ř. s.) se snaží tuto zákonnou výlukou obejít tím, že formálně napadá též výrok o zastavení řízení. S ohledem na vše shora uvedené je však evidentní, že tento postup je jen snahou o obcházení § 104 odst. 2 s. ř. s. Část kasační stížnosti formálně brojící proti výroku o zastavení řízení totiž působí dojem nutného přívažku, o který stěžovateli ve skutečnosti vůbec nejde a jehož jediným účelem je založit přípustnost kasační stížnosti proti výroku o náhradě nákladů řízení. Takový akcesorický výrok nelze napadnout samostatnou kasační stížností (viz jasná zákonná dikce v § 104 odst. 2 s. ř. s.).“

[7] Z právě uvedeného vyplývá, že v případě kasační stížnosti, v níž se stěžovatelka domáhá přezkumu usnesení správního soudu o zastavení řízení, avšak nedomáhá se meritorního rozhodnutí soudu o žalobě, ale pouze jiného procesního výroku (namísto zastavení řízení odmítnutí žaloby), je jedinou újmu, která může být stěžovatelce způsobena, právě újma spojená se zásahem do majetkové sféry v důsledku výroku o náhradě nákladů řízení. Tuto újmu ovšem není možné brát v úvahu při posuzování subjektivní přípustnosti kasační stížnosti proti výroku o zastavení řízení, proto takovou kasační stížnost nelze připustit k věcnému přezkumu, ale je třeba ji odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Placení nákladů řízení totiž stojí vedle hlavního předmětu řízení, přičemž napadení výroku o nákladech řízení zákon vylučuje ze samostatného přezkumu

(viz § 104 odst. 2 s. ř. s.). V této souvislosti lze poukázat na usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 3. 2020, č. j. 9 Afs 271/2018 - 52, který přípustnost napadení výroku o nákladech řízení podmínil přípustností alespoň jedné meritorní námitky. Taková námitka však v nyní posuzované věci vznesena nebyla.

[8] Ačkoliv tedy stěžovatelka sice formálně napadá i I. výrok napadeného usnesení o zastavení řízení, veškeré důsledky, které napadenému usnesení přičítá, vyplývají výlučně z výroku, jímž jí soud nepřiznal náhradu nákladů řízení. Výrok, jímž bylo zastaveno řízení o žalobě, stěžovatelce žádnou újmu nezpůsobil, naopak odpovídá jejímu podání, jímž žalobu vzala v celém rozsahu zpět. Jak již dovodil kasační soud v usnesení č. j. 7 Afs 225/2019 - 21, „[s]oudní ochranu pak nelze poskytnout postupu, ve kterém se stěžovatelka snaží obejít zákonnou nepřípustnost kasační stížnosti proti výroku o nákladech řízení (§ 104 odst. 2 s. ř. s.) souběžným formálním napadáním výroku o zastavení řízení (podrobněji k uvedeným závěrům srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2020, č. j. 10 Afs 238/2019 - 24).“

[9] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona, aniž se zabýval jednotlivými kasačními námitkami.

[10] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[11] O vrácení soudního poplatku zaplaceného za kasační stížnost rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 10 odst. 3 věty poslední zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Soudní poplatek bude vrácen ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení v souladu s § 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. června 2020

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu